

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudcem JUDr. Pavlem Kumprechtem v právní věci žalobce: **Ing. P. K.**, zast. Mgr. Lukášem Smutným, advokátem se sídlem AK v Hradci Králové, Resslova 1253/17a, PSČ 500 02, proti žalovanému: **Krajský úřad Královéhradeckého kraje**, se sídlem v Hradci Králové, Pivovarské náměstí 1245, PSČ 500 03, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 9. 2013, zn. KrÚ 15874/DS/2013/Er, t a k t o :

I. Žaloba se z a m í t á .

II. Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 9. 9. 2013, zn. KrÚ 15874/DS/2013/Er, žalovaný zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí Magistrátu města Hradec Králové ze dne 1. 7. 2013, zn. P/900/2013/OS1/DvP, jímž byl žalobce uznán vinným ze správního deliktu dle ust. § 125f odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o silničním provozu“), k jehož naplnění došlo v souvislosti s přestupkem nedovoleného stání motorového vozidla, jehož je žalobce provozovatelem, za což mu byla uložena pokuta ve výši 1.500,--Kč a povinnost nahradit náklady řízení v paušální výši 1.000,--Kč. Proti rozhodnutí žalovaného ze dne 9. 9. 2013, zn. KrÚ 15874/DS/2013/Er, podal žalobce včas správní žalobu, kterou odůvodnil následujícím způsobem.

Žalobce předně uvedl, že byl potrestán dle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu v důsledku toho, že jako provozovatel vozidla značky Ford, registrační značky „X“, nezajistil, aby dne 4. 2. 2013 při jeho užití na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovené zákonem o silničním provozu, když na Třídě Edvarda Beneše v Hradci Králové bylo zaparkováno na chodníku, čímž mimo jiné bránilo Technickým službám Hradec Králové v čištění chodníku, v té době od sněhu. Z jeho strany prý tímto došlo k porušení ustanovení § 10 odst. 3 zákona o silničním provozu, podle něhož „Provozovatel vozidla zajistí, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem.“ S tímto závěrem žalovaného se žalobce neztotožňoval, když podle něho nebylo hodnověrně prokázáno, že za přestupek odpovídá, zvláště když označil osobu, která měla dané vozidlo na daném místě zaparkovat a daný přestupek spáchat. S touto námitkou se žalovaný podle žalobce vypořádal vadným způsobem a chybně vyložil znění zákona o silničním provozu, když uvedený přestupek v podstatě připočetl vlastníku a provozovateli vozidla.

Podle žalobce nebylo ve správním řízení prokázáno, že by naplnil formální stránku skutkové podstaty přestupku, za který byl sankcionován. Poukazoval na to, že i ve správním řízení se uplatňuje princip presumpce neviny a z něho plynoucí zásada *in dubio pro reo*, z níž plyne pro správní orgány povinnost řádně prokázat naplnění všech znaků skutkové podstaty správního deliktu či přestupku. Rozhodnutí o vině nemůže být podle žalobce založeno na domněnkách, spekulacích a odhadech správního orgánu, nýbrž je třeba, aby byly řádným způsobem prokázány všechny relevantní skutečnosti, na jejichž základě je usuzováno o naplnění skutkové podstaty deliktu.

Tyto základní předpoklady správního trestání nebyly podle žalobce v projednávané věci naplněny, když se hájil tím, že vozidlo zaparkovala třetí osoba, tedy označil dle zákona toho, kdo měl daný přestupek spáchat a vyhověl tak povinnosti, kterou mu zákon ukládá. Důvodem žaloby je pak vadné hodnocení přičitatelnosti postihu za přestupek osobě, která je provozovatelem vozidla a splnila povinnost určit osobu, která dané vozidlo v daný čas a dobu řídila. Zvláště když žalobce tuto osobu poučil o dodržování povinností řidiče a pravidel provozu na pozemních komunikacích. Žalovaný však nezjišťoval rozhodné skutečnosti a spokojil se jen s tvrzením označené osoby, že vozidlo řídila osoba jemu blízká. Nepokusil se jinými způsoby zjistit, kdo dané vozidlo řídil.

Krom toho nebyla komunikace označena, takže nemohlo být zřejmé, že se bude uklízet a nebylo možné rozeznat, že se řidič dopustil nějakého protiprávního jednání. Podle žalobce tak došlo k uložení trestu na základě pouhé objektivní odpovědnosti, což měl za protiústavní. Respektive za protiústavní se mu jeví celé znění ustanovení § 125f zákona o silničním provozu. Jeho použití připustil pouze v případech, kdy provozovatel vozidla neurčí, kdo dané vozidlo řídil.

V závěru žaloby se žalobce pozastavoval nad žalovaným zmíněným tzv. řetěžením potencionálních řidičů s tím, že tento závěr není v rozhodnutí odůvodněn, z čehož dovozoval jeho nepřezkoumatelnost. Vzhledem k tomu navrhoval zrušit jak

žalované rozhodnutí, tak i rozhodnutí prvoinstančního správního orgánu, jež mu předcházelo.

Podáním ze dne 8. 10. 2013 žalobce doplnil žalobu ještě návrhem na přiznání odkladného účinku žalobě a dále v něm podpořil svá žalobní tvrzení citací z článku Doc. JUDr. Pavla Matese, CSc., nazvaného „Zamyšlení nad ústavností správního deliktu provozovatele vozidla“, a to v následující podobě.

„Věcně příslušný k projednání deliktu je obecní úřad obce s rozšířenou působností. Pokud jde o příslušnost místní, zákon ji neurčuje, a proto bude na místě aplikovat obecný režim § 11 odst. 1 písm. a) správního řádu, podle něhož přichází v úvahu forum actus, tj. rozhodná je činnost účastníka řízení, v tomto případě činnost protiprávní. Podmínkou přitom je, že tento úřad učinil nezbytné kroky k zjištění pachatele přestupku a buď vůbec nezahájil řízení a věc odložil, protože se nepodařilo zjistit skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě (viz § 66 odst. 3 písm. g) zákona o přestupcích), nebo řízení o přestupku zastavil vzhledem k tomu, že obviněnému z přestupku nebylo spáchání skutku prokázáno (§ 76 odst. 1 písm. c) zákona o přestupcích).

„Boca lupa“, tedy vlčí tlama tohoto ustanovení, se týká sousloví „nezbytné kroky“. Nepochybně tu nebude postačovat např. pouze to, že byl využit institut podání vysvětlení, v jehož rámci např. provozovatel odmítne sdělit identitu řidiče, ale správní úřad je povinen provést i další šetření, z čehož plyne, že nedostojí-li této povinnosti, nebude moci v konečném důsledku správní delikt projednat, protože k tomu nejsou podmínky. Je zřejmé, že nedostatečně provedené šetření vlastního přestupku, včetně nedostatečného zjišťování všech okolností směřujících k možnému zjištění totožnosti pachatele vlastního přestupku a prokázání jeho viny, v rozporu se základními zásadami správního řízení, zejména § 2 odst. 3 správního řádu (správní orgán šetří práva nabytá v dobré víře, jakož i oprávněné zájmy osob, jichž se činnost správního orgánu v jednotlivém případě dotýká (dále jen „dotčené osoby“), a může zasahovat do těchto práv jen za podmínek stanovených zákonem a v nezbytném rozsahu) a § 3 správního řádu (správní orgán postupuje tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2 správního řádu). Správní orgán v tomto směru není oprávněn přenášet břemeno důkazní ve věci samotného přestupku na provozovatele vozidla tím, že ve věci podezření z přestupku věc bez dalšího odloží či na základě nedostatečně provedeného dokazování ve správním řízení o přestupku rozhodne o zastavení řízení. Tedy, nemůže automaticky platit, že každá odložená přestupková věc či zastavené přestupkové řízení bude znamenat bez dalšího splnění podmínky pro projednání správního deliktu dle § 125f silničního zákona. Navíc, provozovatel vozidla nemusí být ani účastníkem původního řízení o přestupku, tedy jeho možnosti obrany v řízení o správním deliktu mohou být fakticky ztíženy.

Provozovatel vozidla za správní delikt neodpovídá, prokáže-li, že bylo odcizeno vozidlo či státní poznávací značka nebo podal žádost o změnu provozovatele vozidla. Zde tedy leží důkazní břemeno, s důsledkem případné liberace, na provozovateli, který je zde však již určován odchýlně od vymezení v § 2 zákona o silničním provozu.

Opravdu svérázné je ustanovení § 125g odst. 1 zákona o silničním provozu, které vylučuje, aby v případě, že bylo zahájeno řízení o onom univerzálním deliktu, bylo zahájeno ještě řízení o přestupku pro stejné porušení povinnosti řidiče, ledaže by se provozovatel zprostil odpovědnosti. V praxi to znamená, že i v případě, kdy se přestupce následně dozná k

tomu, že delikt spáchal, nebude to provozovateli nic platné a bude pokutován. Jinak řečeno, zákonodárce obětoval hodnotu spravedlnosti, právní jistoty a materiální pravdy požadavku postihu.

Jestliže se provozovatel vozidla dopustí více těchto univerzálních správních deliktů, o nichž má vést řízení stejný orgán obce s rozšířenou působností, vede se o nich společné řízení a při určování výše pokuty se použije zásada absorpční. Jde tu o ustanovení poněkud nadbytečné, protože tak beztak plyne z § 141 správního řádu a potvrzuje to i konstantní judikatura, nicméně zde platí *superfluum non nocet*.

Po zjištění nebo oznámení přestupku vyzve příslušný správní orgán provozovatele vozidla k uhrazení stanovené pokuty, jestliže totožnost řidiče není známá nebo zřejmá z podkladů pro zahájení řízení a toto porušení lze projednat v blokovém řízení. Zákonodárce tu situaci opět zkomplikoval tím, že váže výzvu na možnost vyřízení věci v blokovém řízení, které však stojí na tom, že je zjištěn konkrétní pachatel přestupku a ten je ochoten pokutu zaplatit. Toto ustanovení by pak bylo neaplikovatelné. Měl-li na mysli něco jiného, tedy že tento postup nepřichází v úvahu tam, kde § 125c vylučuje určitou skupinu přestupků z blokového řízení, bylo by na místě učinit tak preciznější formulací. Tato podmínka je o to nejasnější, že výluka se týká vesměs přestupků spáchaných pod vlivem alkoholu.

Jestliže bude částka uhrazena, správní orgán věc odloží, v opačném případě pokračuje v šetření přestupku.

Podstatným z hlediska ústavnosti je ustanovení § 125h odst. 6, které umožňuje provozovateli vozidla, který byl vyzván, aby zaplatil pokutu, sdělit údaje o řidiči, což je považováno za podání vysvětlení. K této otázce se ještě vrátíme dále, nicméně již na tomto místě je třeba zmínit, že je tu fakticky činěn nátlak na prolomení zásady možnosti odepření výpovědi (sebeobviňování či obviňování osob blízkých).

Až dosud jsme se pohybovali ve sféře obyčejného práva. Podívejme se na ochranu před sebeobviňováním a ochranou osoby blízké v rovině ústavního zakotvení, které je obsaženo v článku 37 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, resp. článku 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, kde je vyjádřena v souvislosti s právem na fair proces. Byť se v obou normách výslovně hovoří o realizaci tohoto práva v souvislosti s trestním stíháním, má se obecně za to, že dopadá na jakýkoli veřejnoprávní postih.

Důvody k možnosti odepření výpovědi bývají shledávány v extralegálních okolnostech, jakými jsou mezilidská pouta, strategické zacházení s právem, omezení možnosti vládat se do intimní sféry člověka a dalších. Ve znění právních předpisů je však samozřejmě nenacházíme a nikdy tam ani nebyly a je jen na vůli zákonodárce, jakou skupinu osob do této kategorie zařadí, či naopak z ní vypustí. U příbuzných je rozhodující samotná existence příbuzenského vztahu toho, kdo má vypovídat v době, kdy k výsledku dochází, u ostatních osob blízkých mohou být vztah, resp. motivy zkoumány.

Institut osoby blízké je v různých zákonech upravován rozličně. Některé jej obsahují *expressis verbis* (např. § 22 odst. 1 občanského zákoníku, zák. č. 89/2012 Sb., § 68 odst. 4 zákona o přestupcích nebo § 100 trestního řádu), jinde se tak děje – byť nezávazným – legislativním odkazem (např. § 55 odst. 4 správního řádu, či § 104 odst. 1 zákona o ochraně utajovaných informací, zák. č. 412/2005 Sb.), v dalších se pouze konstatuje, že taková osoba

má právo odepřít svědectví či vysvětlení, aniž by obsahovaly nějaké upřesnění (např. § 28 odst. 3 zák. č. 17/2012 Sb. o Celní správě České republiky, ve znění zák. č. 407/2012 Sb.), a zde bude dlužno postupovat per analogiam iuris.

Oprávnění odepřít výpověď má ústavní hodnotu a nelze jej zrušit či omezit běžným zákonem, jak se tak fakticky v daném případě děje. Skutečnost, že byla zvolena konstrukce objektivní odpovědnosti, nemá pro posouzení věci s pohledu ústavního význam. V precedenčním rozsudku *Falk versus Nizozemí* z roku 2004 uznal Evropský soud pro lidská práva možnost postihovat vlastníka vozidla za to, že převzal odpovědnost svěřit jiné osobě užití svého vozidla. Soud zde přitakal tomu, že uvedené opatření bylo přijato v zájmu zajištění bezpečnosti na silnicích a v zájmu postihu situací, kdy nelze zjistit totožnost konkrétního delikventa, přičemž je třeba brát ohled na nepřijatelné břímež národních soudních (v českém prostředí správních) orgánů. Tím však nemůže být, dodává Evropský soud, eliminováno právo dotčené osoby dovolávat se ochrany u soudu, což jistě v našem právním řádu není vyloučeno.

V případě naší úpravy jde však o něco odlišného. Provozovatel vozidla je totiž nucen pod hrozbou sankce označit jako pachatele přestupku i sebe sama nebo osobu blízkou. To, že se jedná o pouhé vysvětlení a fakt, že má před sebou volbu, na tom nic nemění, protože pokud se rozhodne, že tak neučiní, bude postižen za správní delikt sám. Není přitom jasné, proč byla tato konstrukce zvolena. Podle § 137 odst. 1 správního řádu lze totiž odepřít vysvětlení za stejných podmínek, za kterých je dána možnost či uložena povinnost odepřít výslech, tedy pokud by tím způsobil nebezpečí trestního stíhání nebo postihu za správní delikt sobě či osobám sobě blízkým. Navíc záznam o podání vysvětlení nelze použít jako důkazní prostředek.

Jak patrně, jedná se tu o přímý rozpor s článkem 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Právo nepřispívat k vlastnímu obvinění totiž předpokládá, že se státní orgány snaží svou argumentaci podložit, aniž by používaly důkazní materiály získané donucením nebo pod nátlakem proti vůli „obviněného“. Tím, že je dotčený chráněn před bezprávným donucováním ze strany státních orgánů, se přispívá k zabránění justičním omylům a k zajištění výsledku požadovaného článkem 6 Úmluvy.

Situace je však ještě horší o to, že ačkoli provozovatel konkrétní osobu označí a správnímu orgánu se jí nepodaří usvědčit, bude opět odpovídat on. Přitom někdy ani nemůže vědět, kdo v dané chvíli byl řidičem, protože ten, komu vozidlo zapůjčil, může dopravní prostředek zcela legálně půjčit dále. To je však nepochybně v rozporu s právem na fair proces, konkrétně zásadou *in dubio pro reo* a presumpcí nevinu.

Třebaže správní řád ukládá účastníkům řízení v § 52 povinnost označit důkazy na podporu svých tvrzení, není to povinnost přímo sankcionovatelná, přičemž je třeba respektovat článek 40 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, podle něhož má obviněný právo odepřít výpověď a vylučuje se, aby byl tohoto práva jakkoli zbaven. Platí totiž, že i když účastník bude během řízení zcela nečinný, nezbavuje to správní orgán povinnosti zjistit skutečný stav věci a prokázat, že se dopustil inkriminovaného jednání.

Už vůbec pak nemohou být účastníci nuceni k tomu, aby poskytovali důkazy proti sobě. Povinností státních orgánů je prokazovat vinu a neexistuje povinnost samotného obviněného se usvědčovat jakýmkoliv způsobem, nejen vlastní výpovědí. Logickým důsledkem bude zákaz jakéhokoliv donucování občana k sebeobvinění.

Skutečnost, že dochází k zneužívání institutu osoby blízké, je problémem dlouhodobým, s nímž si již v minulosti musela aplikační praxe vícekrát poradit, aniž by se však dotkla ústavně garantovaných práv. Tak např. Nejvyšší správní soud dovodil, že pokud někdo přenáší odpovědnost na jinou osobu, nemůže být sice nijak nucen k její identifikaci, ale současně musí být srozuměn s tím, že správní orgán může vycházet z ostatních důkazů a bude tyto hodnotit jako dostatečně průkazné k identifikaci pachatele přestupku. V jiné souvislosti vyloučil, že by provozovatel vozidla, který neví, komu jej svěřil, mohl naopak vědět, že to byla osoba blízká. Konečně odmítl poukaz na osobu blízkou v případě, že šlo o pouhé kusé tvrzení obviněného z přestupku, které nebylo opřeno o žádné upřesňující skutečnosti.

Správní orgány však zřejmě v mnoha případech nepostupují zcela v souladu s touto správní judikaturou a výsledkem může být množství případů, které budou „předčasně vyřešeny“ zastavením řízení či vůbec odložením věci. Takovou faktickou situaci však není možné řešit legislativními změnami, které nepřiměřeným a absolutním způsobem zasahují do osobní sféry člověka, vlastníka vozidla.

Vše tedy směřuje k jednomu, uvedená úprava budí přinejmenším závažné rozpaky, co se týče jejího souladu s Ústavou i Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod v bodech, na které bylo poukázáno.“

Žalovaný se vyjádřil k žalobě podáním ze dne 6. 11. 2013. Odkázal se v něm plně na odůvodnění žalovaného rozhodnutí v přesvědčení, že bylo vydáno v souladu se zákonem. Při svém rozhodování vycházel z toho, že ustanovení § 125f zákona o silničním provozu založilo novou skutkovou podstatu správního deliktu, ze kterého lze při splnění zákonem předpokládaných podmínek shledat odpovědným provozovatelem vozidla bez ohledu na to, že vozidlo v inkriminovanou dobu řídila zřejmě jiná osoba. Tohoto správního deliktu se dopustí výhradně provozovatel vozidla, jemuž je nově stanovena v § 10 odst. 3 zákona o silničním provozu povinnost, aby zajistil, že při užití (jím provozovaného) vozidla na pozemní komunikaci budou dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená zákonem o silničním provozu. Jestliže provozovatel vozidla nedostojí této povinnosti, aniž by zákon vyžadoval jakoukoli formu jeho zavinění, naplní znaky skutkové podstaty správního deliktu podle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu. Využije-li provozovatel své právo k oznámení osoby řidiče a následně nebude tato informace potvrzena zjištěním správního orgánu, nezbude, než věc podle § 66 odst. 3 písm. g) zákona o přestupcích odložit nebo podle § 76 odst. 1 písm. c) téhož zákona zastavit. A právě v takovýchto případech dochází z titulu objektivní odpovědnosti k naplnění skutkové podstaty správního deliktu u provozovatele vozidla ve smyslu § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu. V případě oznámení osoby řidiče provozovatelem vozidla, která je správnímu orgánu evidentně nedostupná, správní orgán věc zpravidla odloží podle § 66 odst. 3 písm. g) zákona o přestupcích; obdobně postupuje v případě uplatnění tzv. „osoby blízké“ ve smyslu § 60 odst. 1 zákona o přestupcích.

Žalovaný dospěl k závěru, že se žalobce jako provozovatel vozidla tovární značky Ford, registrační značky „x“, dopustil uvedeného správního deliktu, když Městskou policií Hradec Králové oznámený dopravní přestupek nebyl vyřízen jako dopravní přestupek s konkrétní fyzickou osobou. Prvoinstanční správní orgán zaslal žalobci dne 17. 4. 2013 výzvu ve smyslu ust. § 125h odst. 1 zákona o silničním

provozu k uhrazení peněžitě částky ve výši 500,- Kč a dále jej poučil o právu sdělit písemně údaje o řidiči vozidla v době spáchání přestupku, a to ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení výzvy. Žalobce výzvu převzal dne 24. 4. 2013. Podáním ze dne 29. 4. 2013 správnímu orgánu sdělil totožnost řidiče, jímž měl být Ing. J. K. Ten pak podal dne 21. 5. 2013 správnímu orgánu vysvětlení, v němž uvedl, že vozidlo neřídil a že využívá svého práva k osobě řidiče odmítnout vypovídat, jelikož se jedná o osobu blízkou. Na základě toho správní orgán I. stupně vydal dne 24. 5. 2013 příkaz o uložení sankce žalobci, který však proti němu podal dne 12. 6. 2013 odpor. Správní orgán I. stupně proto pokračoval v řízení, vyzval žalobce k seznámení se s podklady pro vydání rozhodnutí a dne 1. 7. 2013 vydal rozhodnutí ve shora uvedené věci. Odvolací orgán se s ním ztotožnil, a proto odvolání žalobce zamítl a prvoinstanční správní rozhodnutí potvrdil.

Vzhledem k tomu žalovaný navrhoval žalobu jako nedůvodnou zamítnout.

Krajský soud projednal žalobu při jednání dne 21. 11. 2013. Účastníci řízení při něm setrvali na svých dosavadních stanoviscích. Žalobce trval na tom, že ustanovení § 125f zákona o silničním provozu není souladné s ústavními principy z důvodů, které uvedl v žalobě a jejím doplňku. Podle žalobce mělo být ze strany správních orgánů vyvinuto více snahy k tomu, aby byl pachatel daného přestupku zjištěn, a to např. z případných kamerových záznamů, pátráním po osobách, jež mohly přestupce vidět a podobně.

Poté krajský soud přezkoumal žalované rozhodnutí podle části třetí, hlavy první a druhé, dílu prvního s.ř.s, přičemž dospěl k následujícím zjištěním a právním závěrům.

Za předmětný správní delikt byl žalobce potrestán v prvním stupni rozhodnutím Magistrátu města Hradec Králové ze dne 1. 9. 2013, zn. P/900/2013/OS1/DvP. Žalobce proti němu podal odvolání, v němž namítal, že přestupek nespáchal, neboť dané vozidlo řídila jiná osoba a že správní orgán I. stupně pochybil při hodnocení důkazů, když nepřihlédl k jím tvrzeným skutečnostem. Postupoval prý v rozporu se zákonem, když vyložil jeho znění nepřipustným způsobem a přičetl mu skutek, který nespáchal. Žalobce zdůraznil, že důvodem podaného odvolání bylo právě vadné hodnocení přičitatelnosti postihu za spáchání přestupku osobě, která je holým provozovatelem vozidla a splnila povinnost určit osobu, která dané vozidlo v daný čas řídila. Hlavní vada rozhodnutí spočívala podle žalobce v tom, že nelze přičítat jednání třetí osoby provozovateli vozidla bez dalšího. Žalobce (tehdy odvolatel) přitom opakovaně zdůrazňoval, že splnil svoji zákonnou povinnost, když správnímu orgánu podal vysvětlení, při němž mu sdělil totožnost řidiče. Toho před použitím vozidla řádně poučil o dodržování povinnosti řidiče a pravidel provozu na pozemních komunikacích. Vzhledem k tomu navrhoval, aby odvolací orgán (žalovaný) rozhodnutí prvoinstančního správního orgánu zrušil a zastavil probíhající správní řízení.

Žalovaný se vypořádal s těmito odvolacími námitkami v podstatě následujícím způsobem. Předně popsal běh rozhodujících událostí, tedy skutkový stav věci, podle něhož správní orgán I. stupně zaslal dne 17. 4. 2013 žalobci výzvu k zaplacení

peněžitě částky ve výši 500,- Kč, ten k ní podal dne 30. 4. 2013 vysvětlení s tím, že prohlašuje, že v inkriminované době bylo vozidlo reg.značky 4H2 5107 zapůjčeno do užívání Ing. J. K. Prvoinstanční správní orgán předvolal Ing. J. K. k podání vysvětlení na den 21. 5. 2013. Ten k věci uvedl, že vozidlo neřídil on, ale osoba blízká. Dne 24. 5. 2013 byl žalobci vydán příkaz na správní delikt dle ust. § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu, ten proti němu podal odpor a v následném správním řízení rozhodl Magistrát města Hradec Králové dne 1. 9. 2013 pod zn. P/900/2013/OS1/DvP, o odpovědnosti žalobce za správní delikt dle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu.

Podle žalovaného správní orgán I. stupně učinil nezbytné kroky ke zjištění pachatele přestupku, ale nezjistil skutečnosti odůvodňující zahájení řízení proti určité osobě, proto nezahájil řízení o přestupku a věc odložil. Byly tedy splněny zákonné podmínky pro vyřízení předmětného správního deliktu uvedeným a žalobcem napadaným způsobem. Žalovaný při svých úvahách vycházel i z metodiky Ministerstva dopravy č.j.: 8/2013-160-OST/5 k usměrnění některých správních činností samosprávných orgánů, a to v souvislosti se změnou zákona o silničním provozu zákonem č. 297/2011 Sb., nazvané „Objektivní odpovědnost provozovatele vozidla za přestupky, kterých se dopustí řidiči jimi provozovaných vozidel“.

Té odpovídá i část odůvodnění žalovaného rozhodnutí, podle níž je mimo jiné:

„Pro naplnění účelu novely zákona je nepřipustné tzv. řetězení potencionálních řidičů vozidla. Využije-li provozovatel své právo k oznámení osoby řidiče, a následně nebude tato informace potvrzena zjištěním správního orgánu, a v důsledku toho nezbude než věc odložit podle § 66 odst. 3 písm. g) zákona o přestupcích nebo zastavit podle § 76 odst. 1 písm. c) téhož zákona, dochází z titulu objektivní odpovědnosti provozovatele vozidla k naplnění skutkové podstaty správního deliktu provozovatele ve smyslu § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu.

V případě oznámení osoby řidiče provozovatelem vozidla, která je správnímu orgánu evidentně nedostupná, správní orgán věc zpravidla odloží podle § 66 odst. 3 písm. g) zákona o přestupcích; obdobně bude postupovat v případě uplatnění tzv. „osoby blízké“ ve smyslu § 60 odst. 1 zákona o přestupcích.“

Na základě uvedeného dospěl žalovaný k závěru, že neshledal důvody ke zrušení odvoláním napadeného rozhodnutí. Poté se již zabýval jen výší uložené sankce, kterou shledal odpovídající okolnostem případu.

Krajský soud předně zkonstatoval, že žalobní námitky jsou totožné s námitkami, které žalobce uplatnil již v odvolání proti prvoinstančnímu správnímu rozhodnutí. Žalovaný se s nimi vypořádal na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu věci, a to způsobem, s nímž se krajský soud plně ztotožňuje. Právě proto také na odůvodnění žalovaného rozhodnutí v dalším i plně odkazuje, neboť jinak by musel pouze jinými slovy říkat totéž.

Podle § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu se provozovatel vozidla dopustí správního deliktu tím, že jako provozovatel vozidla v rozporu s jeho § 10 odst. 3 nezajistí, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány

povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem. Povinnosti provozovatele vozidla jsou přitom upraveny v § 10 zákona o silničním provozu, podle jehož třetího odstavce „Provozovatel vozidla zajistí, aby při užití vozidla na pozemní komunikaci byly dodržovány povinnosti řidiče a pravidla provozu na pozemních komunikacích stanovená tímto zákonem.“ Provozovatele vozidla pak zákon o silničním provozu vymezuje v § 2 písm. b) tak, že „provozovatelem vozidla je vlastník vozidla nebo jiná fyzická nebo právnická osoba zmocněná vlastníkem k provozování vozidla vlastním jménem“.

V přezkoumávané věci žalobce namítal, že se výše uvedeného deliktního jednání nedopustil a že správní orgány zúčastněné na řízení udělaly málo pro to, aby přestupce dohledaly. Krajský soud je opačného názoru, když podle něho tyto orgány veřejné správy postupovaly způsobem přiměřeným okolnostem případu a podle zákona.

Krajský soud má předně za jaksi paradoxní, když se žalobce dovolává jen těch ústavních principů, které by mu mohly být osobně prospěšné a pozapomíná na další. Je mu proto třeba v těchto souvislostech připomenout, že **vlastnictví také zavazuje**. Tedy, že se nemůže tvářit, jako by se nic nestalo, když osobní motorové vozidlo, jehož je provozovatelem, bylo nejen objeveno v místě, kde podle zákona být nesmí, ale navíc ještě překáželo výkonu veřejně prospěšné činnosti, úklidu chodníku pro širokou veřejnost od sněhu. A to na tak frekventovaném místě, kterým Třída Edvarda Beneše je. Je s podivem, když žalobce namítá, že komunikace nebyla označena, takže nebylo možno seznat, že se bude uklízet a tušit tak, že se lze vůbec nějakého protiprávního jednání dopustit. Jako by žalobce nevěděl, že podle § 53 odst. 2 zákona o silničním provozu nesmějí jiní účastníci provozu na pozemních komunikacích chodníku, než chodci, užívat.

Žalobce namítal, že se zaparkováním vozidla na chodníku neměl nic společného, a proto se pozastavoval nad tím, že by za to měl nést odpovědnost. K tomu lze konstatovat, že v průběhu přestupkového řízení nebylo prokázáno, že by vozidlo na chodníku zaparkoval žalobce. V tom mu tedy nelze oponovat. Nebyl však zjištěn ani skutečný pachatel daného přestupku, a právě proto se odpovědnost za něj přenesla zprostředkovaně na žalobce samotného. Tato nová právní úprava byla vyvolána potřebou eliminovat negativní signály pro tu část společnosti, která nemá problémy s dodržováním zákonů, a to v souvislosti s trapnými výmluvami podezřelých ze spáchání přestupku na osoby blízké. Krajský soud nesdílí tvrzení žalobce, že by měla být právní úprava obsažená v § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu v rozporu s ústavním pořádkem. Ostatně i v žalobcem předloženém článku se Doc. JUDr. Pavel Mates, CSc., zmiňuje jen o rozpacích nad uvedeným zákonným ustanovením z pohledu ústavních principů a je škoda, že zůstal jen u sterilní právní teorie, aniž by zákonodárcům nastínil svůj model, jak masový výskyt deliktních jednání, na něž uvedené deliktní jednání dopadá, řešit.

Krajský soud naopak nevidí na předmětném zákonném ustanovení nic výjimečného. Vždyť v něm užitý princip spoluzodpovědnosti je zakotven i v jiných právních předpisech, např. v občanském zákoníku. Podle jeho § 430 odst. 1 v platném znění, totiž „Místo provozovatele odpovídá ten, kdo použije dopravního

prostředku bez vědomí nebo proti vůli provozovatele. **Provozovatel odpovídá společně s ním, jestliže takové užití dopravního prostředku svou nedbalostí umožnil.**“

K naplnění podmínky nedbalosti přitom postačuje nedbalost nevědomá, která představuje psychický vztah provozovatele k zákonem předvídanému následku, jímž je v daném případě možnost užití vozidla v rozporu s předpisy zákona o silničním provozu, a která je charakteristická tím, že provozovatel nechtěl, aby k něčemu podobnému došlo. V přezkoumávané věci bylo přitom zcela na žalobci, zda svému bratrovi automobil půjčí či nikoliv, bylo na něm, aby zvažoval, zda je osobou natolik spolehlivou, že ho svoji nezodpovědností nepřivede do problémů. Při těchto úvahách měl navíc žalobce zjevně usnadněnou úlohu, vždyť automobil půjčil člověku, kterého přeci důvěrně zná. Je-li proto nyní udiven, dlužno konstatovat, že zřejmě nebyl dosti ostražitý a sklízí jen plody své neopatrnosti a braní věci na lehkou váhu. Jeho představy o zproštění své spoluodpovědnosti za spáchaný přestupek má proto krajský soud za liché.

S touto otázkou úzce souvisí i zmínka žalovaného o nepřípustném řetězení potencionálních řidičů vozidla – potencionálních přestupců (viz strana čtvrtá žalovaného rozhodnutí dole). Žalobce namítal, že této formulaci nerozumí, když „v rozhodnutí není učiněn žádný odkaz, který by upřesnil, z čeho správní orgán vycházel“ a pokračoval, že v důsledku toho je žalované rozhodnutí nepřezkoumatelné. Krajský soud má však zato, že žalovaný tento svůj příměr dostatečně a srozumitelně osvětlil hned v dalším textu. Nicméně po rozumu selském dodává, že se to dá také připodobnit k pohádce „O kohoutkovi a slepičce“, kdy by policisté obdobně namísto slepičky „létali“ od jednoho podezřelého k dalšímu nahlášenému podezřelému, od řidiče k řidiči a konce by se nedobrali. Nikdo by si nic zřejmě nepamatoval a nevěděl, tak jako v dané věci již první žalobcem označený Ing. J. K. Ten si totiž při podání vysvětlení nepamatoval ani takovou věc, jako kdy mu vlastně bylo vozidlo zapůjčeno a jednání fakticky skončil tím (čímž zjevně usnadnil správním orgánům práci), když uvedl, že vozidlo řídila osoba mu blízká, jejíž totožnost odmítl sdělit. Výtky, že správní orgány učinily málo pro zjištění pachatele přestupku, krajský soud nesdílí, neboť po jednání s Ing. J. K. již nebyly k dispozici reálné možnosti jeho zjištění. Ledaže by snad na popud jmenovaného začaly správní orgány předvolávat k podání vysvětlení ještě všechny jeho osoby blízké, když takové osobě automobil zapůjčil, tedy všechny jeho příbuzné v pokolení přímém (rodiče, prarodiče, děti), sourozence a další (manželka a jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném, tj. osoby sobě navzájem blízké natolik, že by újmu, kterou by utrpěla jedna z nich, druhá právem pociťovala jako újmu vlastní), aby se dočkali stejných odpovědí. Je rozumné, že takto nepostupovaly. Za iluzorní má krajský soud rovněž náměty žalobce na výsledky případných svědků zaparkování vozidla a kontrolu případných kamerových záznamů. Ostatně nic nebránilo žalobci, aby sám označil případné svědky daného přestupkového děje, nehledě na to, že žalobce si vůbec nesplnil, jak uvádí, svoji zákonnou povinnost (jde o možnost), neboť nesdělil správnímu orgánu údaje o totožnosti řidiče vozidla v době spáchání přestupku (viz § 125h odst. 6 zákona o silničním provozu). Uvedl mu totiž osobu, která se k přestupku nehlásila, přičemž její zavinění při spáchání daného přestupku nebylo možno zjistit. A to je totéž, jako kdyby neuvedl vůbec nic. A v tuto chvíli se krajský soud vrací na začátek s tím, že když se žalobce nestaral o svůj majetek řádným způsobem,

nemůže se ani divit tomu, že zůstal jediným odpovědným za spáchání předmětného přestupku ve smyslu § 125f odst. 1 zákona o silničním provozu.

Vzhledem k výše uvedenému dospěl krajský soud k závěru, že žaloba je nedůvodná, a proto ji podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

Vzhledem k tomu, že bylo rozhodnuto ve věci, stalo se již rozhodování o návrhu na odkladný účinek žaloby bezpředmětným.

Výrok o náhradě nákladů účastníků řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s. Krajský soud nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobce neměl ve věci úspěch, a pokud jde o žalovaného, ten se práva na náhradu nákladů vzdal.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Hradci Králové dne 21. listopadu 2013

JUDr. Pavel Kumprecht, v. r.
samosoudce